

בשעה ארבע אחרי הצהריים עמדה להיערך בכנסת ההצבעה הגורלית על ההצעה להביע אי אמון בממשלה. בתוצאות ההצבעה הזאת היה תלוי הרבה — קיום ה"ממשלה, מדיניותה, אולי עניין של חיים ומוות לרבות צעירים.

הכל ידעו שהצבעה זו תוכרע על חודם של שניים-שלושה קולות.

בשעה שלוש, דהרו הח"כים במכוניותיהם מן השפלה לעבר ירושלים. אולם בדרך המתינה להם אפתעה. בצומת לטרון הוצבה נקודת-ביקורת של המשטרה. היא ערכה בדיקה מדוקדקת.

לרוב הח"כים הותר להמשיך בנוסעתם, אחי רי עוכב קצר. אולם שלושה ח"כים — כולם אנשי האופוזיציה, במיקרה — נעצרו במקום. אחד עוכב מפני שבלמי מכוניתו לא היו, לדעת השוטרים, תקינים.

השני עוכב מפני שתוקף רשיון-הנהיגה שלו לא חודש בעוד מועד.

השלישי עוכב מפני שאחד משני אורות-הבלימה שלו לא נדלק.

שלושת הח"כים נאלצו להמתין למונית בעלת מקומות ריקים. הם הגיעו לכנסת רבע שעה אחרי תום ההצבעה. הממשלה זכתה בהצבעת-האמון ברוב של שני קולות, והמשיכה ככהונתה בימים המכריעים.

שני שוטרים בלטרון שינו את תולדות ה"מדינה.

לא היתה זאת הפעם הראשונה שבה הוכרעו דברים חשובים בעזרת שוטרי-תנועה.

זכורה ההצבעה החשובה על פרשת "מיהו ממור", שגם בה היתה צפויה הכרעה על חודו של קול.

שעתיים לפני ההצבעה הופיעו שוטרים ב"בתיאם של ארבעה חברי-כנסת, והציגו בפניו הם פקודות-מעצר בעוון אירת-שלום קנסות על עבירות-חניה.

הארבעה התייחסו לעניין בחיוך. "בסדר, מהו סכום הקנס?" שאל הראשון. "חמש-עשרה לירות, אדוני", השיב השוטר, בארשת פנים חמורה.

"טוב, אז קח את הכסף", השיב הח"כ. "מצטער, אדוני, איני מוסמך לגבות כספים", אמר השוטר באדיבות. "אתה צריך להילחם אלי לתחנה." "אני ממחר להצבעה", התחנן הח"כ. "בוא, אקח אותך לקופת בית-המשפט, אשלם את הקנס ואמשיך בדרכי." "בלתיאפשרי, מצטער", אמר השוטר, באותה אדיבות,

הסעיף קובע את הנוהל של חיפוש כזה — בצורה ה"מאפשרת לכל איש ש"ב מאומן לצלם כל מיסמך המצוי בידי הח"כ, או לעמוד על תוכנו בצורה אחרת — באמי תלה של בדיקה אם המיסמך הוא המחאה או נייר-ערך.

ערך כה, זוהי הפירצה היחידה בחוק, המקנה לח"כ חסינות מוחלטת.

אני מתרגז כאשר אני שומע שעובדי חברת-החשמל משלמים מחיר אפסי תמורת החשמל בדירותיהם, בשעה שאני צריך לשלם מדי חודש חשבון שמן מאוד.

אני מתרגז על כרטיסי-החינם שמקבלים עיתונאים ל"הרבה מופיעים יקרים, למרות שאין הם ממלאים בעי-תוניהם תפקידים הקשורים באותם מופעים.

אני מתרגז על נסיעות-החינם של שוטרים וסוהרים ב"אוטובוסים. גם לצרכים פרטיים בהחלט, בשעה שחיילים מיסכנים עומים על הכביש בגשם וברוח ומחכים עד בוש לטרמפ.

לכן אני מבין היטב לרוחם של אזרחים טרי

אולם מצבם של אנשי האופוזיציה שונה לגמרי. וככל שהם תקיפים יותר במאבקם לשינוי פני הדברים, ככל ש"הם מעוררים על עצמם את זעם בעלי-השררה, כן הם זקוקים יותר להגנת החוק.

הדבר הוכח בארצות רבות, מארגנטינה עד איטליה, בהן הושלכו ח"כים לכלא בימי הכ"רעה.

לכן דרושה הגנה טוטאלית מפני כל מעשה-הקסם שר"ר רותי — אפילו אם הגנה זו מונעת גם פעולות שלטון ניות המוצדקות כשלעצמן.

כל הגנה כזאת היא, כמוכח, מצומצמת מטבעה. לפי חוקי-החסינות, יכולה הכנסת לבטל את חסינותו של כל ח"כ על כל עבירה — וגם עבירות-חניה — אם היועץ המשפטי לממשלה דורש זאת. תקנה זו הופעלה לא פעם — לגבי ח"כים שהיו מעורבים בתאונות-דרכים חמורות, לגבי סגן-שר שנחשד בעבירות-שוחד, לגבי ח"כ שהואשם בעבירות-מטבע.

אולם הכנסת אינה מבטלת בנקל את החסינות — מפני שלא רק אנשי האופוזיציה, אלא גם הטובים שבאנשי הקואליציה, ערים לחומרי רת כל פירצה בחוק החסינות — שהיתה, כמוכח, משמשת תקדים לפריצת פרצות נוס"פות.

אומרים שחוקי-החסינות הישראלי הוא בין ה"קיצונים ביותר בעולם.

אם כן הדבר, יש לכך סיבה טובה מאד-מאד.

כי אין בעולם ארץ בעלת מישטר דמוקרטי כה מובהק, שבה יש לדמוקרטיה שורשים כה רופפים, כמו מדינתנו.

אבותינו ואחינו באו מארצות שלא ידעו דמוקרטיה מעולם — רוסיה הצארית והקומוניסטית, פולין של נ"י קולאי ושל פילסודסקי, ארצות העריצות הפיאודלית או הצבאיות הערביות. אם הם ותקינים, הם באו לארץ, שבה שלטה השרירות הקולוניאלית הבריטית.

האם נסמוך על התחושה הדמוקרטית המוחלטת של שר פלוני, שגולד בארץ תחת שלטון הקאמיקאם התורכי, ושגולד תחת שלטון הנציב העליון הבריטי?

לעיתים נדמה לי שהדמוקרטיה הישראלית (עם כל מיגבלותיה המעשיות) היא נס מן ה"שמיים — אחת היצירות המופלאות של דורנו, לא פחות מהקיבוץ או מצה"ל.

מה פתאום חסינות?

היא קיימת, אבל שרשיה חלושים. עלינו להבין זאת. ועל כן עלינו לספח שתיל עדין וחדש זה, ולמנוע כל פגיעה בו.

חוק חסינות חברי-הכנסת הוא אחת הגדרות היעילות — גדר העלולה להיות חינונית באחד הימים, אולי בימי כנסת אחרת, שאיש מאיתנו לא יישב בה.

האם נפגע בה כיום, בגלל רוגזם של כמה אזרחים טובים?

כולתי בנקל להצביע בעד הצעת-החוק הדמוגית של הח"כ הקואליציוני גדעון האוזנר שדנונה השבוע, אשר נועדה לבטל את החסינות לגבי עבירות-תנועה. בכך הייתי זוכה בפופולריות קלה.

הייתי יכול להימנע מהצבעה ולשתוק.

אולם הודעתי בפירוש שאני מתנגד להצעה. ולא רק מפני שלא שמעתי מפיו הצעה שהיתה מונעת מעו"ד גדעון האוזנר לעסוק במשפטים בעודו יושב ב"כנסת — כדרישתם של עורכי-דין אחרים, הטוענים שחברי-כנסת-עורכי-דין זוכה לעסקים משפטיים שמנים מידי לקר-חות, המאמינים כי מעמדו מקנה לו פרוטקציה בחוגי ה"איצר ובמוסדות הכספיים של הכנסת.

גם אם מתעשר ח"כ פלוני, וח"כ אלמוני נהנה בצורה אחרת ממעמדו — תמשיך המדינה להתקיים. אולם אם תובקע חומת הדמור-קרטיה הפרלמנטרית — עלולים לפרוץ פנימה רוחות של עריצות, שיפילו את הכניין כולו.

ביום רביעי — ביניהם עובדי חברת-החשמל, עיתונאים ושוטרים — המתרגזים על השיחרור שניתן לחברי-כנסת מתשלום קנסות עבור דו"חות חניה.

זהו רוגז מוכן בהחלט. אין דברים רבים בעולם המר-גזים יותר מדו"חות-חניה — התוצרת העיקרית של מש"רת ישראל — שהפכו בארץ למסחטה של מס נוסף. ה"שלטונות פשוט דואגים לכך שלא יהיו מקומות-חניה ב"ערים, גוזלים את המקומות הנותרים בעזרת מדחנים — והכסף זורם לקופתם, כמעין המתגבר.

מדוע צריך אזרח רגיל לסבול ממצב מחפיר זה, ואילו חברי-הכנסת — שאולי יכלו לתקן את המצב, אילו היה מכאיב להם דריצורכו — משוחררים מפ"ך?

אפילו יצבור כל אחד מ"120 הח"כים 365 דו"חות-חניה בשנה — יהיה שיחרורו מ"43,800 הקנסות כאין וכאפס לעומת הסכנה הנוראה הכרוכה בפגיעה הקטנה שבקטנות ב"חוקי-החסינות.

הוקי-החסינות הוא מיבצר הדמוקרטיה הפרלמנטרית והוא מכשיר חיוני להגנה על אנשי האופוזיציה. אנשי הרוב אינם זקוקים אף פעם להגנה מיוחדת. שום איש בשלטון אינו מעוניין לדרוף אותם, לעצורם, להאשימם בפלילים, להפעיל עליהם לחץ, להטיח בפניהם איומים.

"הקופה כבר סגורה. תוכל לשלם רק מחר. בינתיים תצ" טרך ללנות אותי לתחנה."

כל הארבעה בילו שלוש שעות בתחנה, עד שהקצין התורן מצא מוצא ושיחרר אותם.

בינתיים נפתיימה ההצבעה בנצחון הממשי לה. נקבע שאדם אשר רב מוסמך הכריז עליו כעל ממזר, לא יוכל לשאת אשה בישראל, אלא אם כן גם היא ממזרה כשרה.

ל המיקרים האלה לא היו ולא נבראו — עדיין. מיקרה א' ומיקרה ב' אינם יכולים לקרות, כיום. כי לחברי-הכנסת יש חסינות מוחלטת בפני כל מיקרה כזה.

אין שוטר יכול לעכב חברי-כנסת, בטענה של עבירת-תנועה. חברי-כנסת מציג לשוטר את תעודת-הח"כ השחורה שלו, ובכך מסתיים העניין.

חברי-כנסת אינו חייב גם בתשלום קנסות על עבירות-חניה. ממילא אינו צפוי למאסר על כך.

לעומת זאת יכול לקרות גם עתה שח"כ החוזר מסיור בחו"ל, כשבדיו מסמכים מדיניים סודיים, ייעצר בגלל-התעופה לוד.

זוהי הפירצה היחידה הקיימת ב"חוק חסינות חברי-הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א-1951"

סעיף 2 של חוק זה קובע שחברי-הכנסת יהיה חסין מפני חיפוש בדירתו, בגופו ובחפציו, "חוץ מן החיפוש ב"מקום שנועד לבדיקה מטעם שלטונות המכס."